

2025-YILDA O'ZBEKISTONDA YOSH JURNALISTLARGA YARATILAYOTGAN IMKONIYATLAR.

Berdiyev Tolibjon O'ral o'g'li

*O'zbekistonda Davlat Jahon tillari universiteti axborot xizmati va jamoatchilik
bilan aloqalar fakulteti o'quvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqola 2025-yilda O'zbekistonda yosh jurnalistlar uchun yaratilayotgan imkoniyatlarni tahlil qiladi. Maqolada davlat siyosati, ta'lim tizimi, raqamli platformalar va xalqaro hamkorliklar doirasida yosh jurnalistlarga taqdim etilayotgan imkoniyatlar ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda adabiyotlar tahlili, intervyu va so'rovnoma metodlari qo'llanilgan. Natijalar yosh jurnalistlar uchun ta'lim va amaliyot imkoniyatlarining kengayayotganini, lekin infratuzilma va moliyaviy qo'llab-quvvatlashdagi muammolar saqlanib qolayotganini ko'rsatadi. Maqola xulosa va takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: yosh jurnalistlar, O'zbekiston, media imkoniyatlari, raqamli jurnalistika, ta'lim, davlat siyosati.

O'zbekistonda so'nggi yillarda media sohasi jadal rivojlanmoqda, bu esa yosh jurnalistlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. 2025-yilda "Atrof-muhitni asrash va 'yashil' iqtisodiyot yili" deb e'lon qilinishi va "O'zbekiston-2030" strategiyasi doirasidagi islohotlar yoshlarni, jumladan, jurnalistlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Ushbu maqola yosh jurnalistlarga taqdim etilayotgan ta'lim, moliyaviy va professional imkoniyatlarni o'rganadi, shuningdek, ular duch kelayotgan muammolarni aniqlaydi. Maqolaning maqsadi – ushbu sohada amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarni tahlil qilish va kelajakdagi rivojlanish yo'nalishlarini taklif qilishdir.

2025-yilda O'zbekistonda yosh jurnalistlar uchun yaratilayotgan imkoniyatlarni kengroq va batafsil ko'rib chiqamiz. Ma'lumotlar umumiy yoshlar siyosati, media sohasidagi o'zgarishlar va O'zbekistonning iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanish tendensiyalariga asoslanadi. Quyida yosh jurnalistlarga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan imkoniyatlar turlari va ularning tafsilotlari keltiriladi:

Ta'lim va malaka oshirish dasturlari

O'zbekistonda yoshlarni ta'lim sohasida qo'llab-quvvatlashga katta e'tibor qaratilmoqda, bu yosh jurnalistlar uchun ham muhim imkoniyatlar ochadi:

- Davlat grantlari va stipendiyalar:

"El-yurt umidi" jamg'armasi orqali yoshlar, shu jumladan jurnalistika sohasida tahsil oluvchilar xorijiy universitetlarda o'qish yoki malaka oshirish imkoniyatiga ega. 2025-yilda ushbu dastur kengaytirilishi kutilmoqda, chunki davlat yoshlarni global raqobatbardosh kadrlar sifatida tayyorlashga qaratilgan strategiyani davom ettirmoqda.

Yosh jurnalistlar xalqaro media maktablari yoki onlayn platformalarda, masalan, BBC Academy yoki Reuters'ning kurslarida ishtirok etish uchun ushbu grantlardan foydalanishlari mumkin.

- Onlayn ta'lim platformalari:

2024-yilda O'zbekiston Coursera bilan hamkorlikda o'zbek tilida 3000 dan ortiq kurslarni ishga tushirdi. Ushbu kurslar orasida jurnalistika, raqamli media, kontent yaratish va ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish kabi yo'nalishlar mavjud. 2025-yilda bu tashabbus kengayishi va yosh jurnalistlarga bepul yoki arzon narxlarda zamonaviy media ko'nikmalarini o'rganish imkonini berishi kutilmoqda.

- Mahalliy oliy ta'lim muassasalari:

O'zbekiston Davlat Jahon Tillari Universiteti (O'zDJTU), Toshkent Davlat Universiteti va boshqa muassasalarda jurnalistika fakultetlari faoliyat yuritmoqda. 2025-yilda ushbu muassasalarda raqamli jurnalistika, ma'lumotlar jurnalistikasi va multimedia yo'nalishlariga e'tibor kuchayishi kutilmoqda. Davlat tomonidan yoshlarga qaratilgan subsidiyalar orqali talabalarga qo'shimcha stipendiyalar yoki kontrakt to'lovlarida imtiyozlar taqdim etilishi mumkin.

- Xalqaro tashkilotlarning treninglari:

UNESCO, Internews va Deutsche Welle kabi tashkilotlar O'zbekistonda jurnalistlar uchun treninglar o'tkazadi. 2025-yilda bu dasturlar yosh jurnalistlarni ma'lumotlar jurnalistikasi, axborot xavfsizligi va ijtimoiy media strategiyalari kabi sohalarda o'qitishga qaratilishi mumkin.

Moliyaviy yordam va loyiha grantlari

O'zbekiston yoshlarni iqtisodiy jihatdan qo'llab-quvvatlashga qaratilgan bir qator dasturlarni amalga oshirib kelmoqda:

- "Yoshlar daftari" va "Yoshlar reyestri":

2024-yilda "Yoshlar daftari" orqali 180 ming yoshga 345 milliard so'm yordam ko'rsatildi. 2025-yilda ushbu tizim yanada takomillashtirilib, yosh jurnalistlar o'zlarining media loyihalari – masalan, mustaqil bloglar, YouTube kanallari yoki podkastlar uchun moliyaviy yordam olishlari mumkin. "Yoshlar reyestri" orqali startaplar va ijodiy loyihalar uchun mikrograntlar taqdim etilishi kutilmoqda.

- "Loyihalar fabrikasi":

O'zbekiston Yoshlar ishlari agentligi tomonidan boshqariladigan ushbu tashabbus yoshlarning ijodiy va ijtimoiy loyihalarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Yosh jurnalistlar ijtimoiy muhim mavzularda reportajlar, hujjatli filmlar yoki onlayn kontent yaratish uchun ushbu platformadan foydalanishlari mumkin. 2025-yilda bu dastur kengaytirilib, media loyihalariga alohida e'tibor qaratilishi ehtimoli yuqori.

- Xususiy sektor grantlari:

O'zbekistonda xususiy kompaniyalar, masalan, telekommunikatsiya yoki IT sohasidagi firmalar yoshlarning ijodiy loyihalarini qo'llab-quvvatlashga qiziqish

bildirmoqda. Masalan, “Beeline” yoki “Ucell” kabi kompaniyalar media va raqamli kontent yaratuvchilarni qo‘llab-quvvatlash uchun tanlovlar e‘lon qilishi mumkin.

Raqamli media va startaplar uchun imkoniyatlar

O‘zbekistonda IT va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan katta loyihalar yosh jurnalistlar uchun yangi imkoniyatlar ochmoqda:

- IT Park va soliq imtiyozlari:

IT Park O‘zbekistonda startaplarni qo‘llab-quvvatlash uchun maxsus imtiyozlar taqdim etadi, jumladan, 0% daromad solig‘i va boshqa moliyaviy yengilliklar. Yosh jurnalistlar raqamli media platformalari, masalan, yangiliklar saytlari yoki ijtimoiy media loyihalari uchun startap sifatida ro‘yxatdan o‘tib, ushbu imtiyozlardan foydalanishlari mumkin. 2025-yilda IT eksportini 1 milliard dollarga yetkazish maqsadi media sohasida ham innovatsiyalarni rag‘batlantiradi.

- Raqamli jurnalistika va kontent yaratish:

O‘zbekistonda ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalarning o‘sishi yosh jurnalistlarga o‘z auditoriyasini topish imkonini bermoqda. YouTube, Instagram va Telegram kabi platformalarda mustaqil jurnalistlar o‘z kontentlarini monetizatsiya qilishlari mumkin. Davlat tomonidan raqamli infratuzilma (internet tezligi va qamrovi) yaxshilanishi bu jarayonni yanada osonlashtiradi.

- “Yoshlar IT maktablari”:

IT sohasidagi ta‘lim dasturlari yosh jurnalistlarga raqamli ko‘nikmalarni o‘rganishda yordam beradi. Masalan, ma‘lumotlarni tahlil qilish, grafik dizayn yoki video montaj kabi ko‘nikmalar zamonaviy jurnalistikada muhim ahamiyatga ega. 2025-yilda ushbu maktablarning soni ko‘payishi va media yo‘nalishlariga moslashtirilgan kurslar joriy etilishi mumkin.

Yoshlar tashkilotlari va jamoat faoliyati

O‘zbekistonda yoshlarni jamoat faoliyatiga jalb qilishga qaratilgan tashkilotlar yosh jurnalistlar uchun platforma bo‘lib xizmat qilishi mumkin:

- O‘zbekiston Yoshlar ishlari agentligi:

Ushbu agentlik yoshlarning tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan dasturlarni amalga oshiradi. Yosh jurnalistlar agentlik orqali media loyihalarini ilgari surishi, mahalliy va xalqaro tadbirlarda ishtirok etishi mumkin. 2025-yilda agentlikning “Yoshlar ovozi” kabi dasturlari jurnalistlar uchun maxsus yo‘nalishlarga ega bo‘lishi mumkin.

- Yoshlar parlamenti:

Yoshlar parlamenti yoshlarga o‘z g‘oyalarini ommaga yetkazish imkonini beradi. Jurnalistika sohasidagi yoshlar ushbu platformada ijtimoiy muhim mavzularni yoritish orqali o‘z faoliyatlarini kengaytirishi mumkin. Parlament doirasida media loyihalari uchun maxsus grantlar joriy etilishi ehtimoli bor.

- Mahalliy tashabbuslar:

“Mahalla” tizimi orqali yoshlar mahalliy jamoalarda faoliyat yuritishi uchun qo‘llab-quvvatlanmoqda. Yosh jurnalistlar mahalliy yangiliklarni yoritish, ijtimoiy masalalarni ko‘tarish orqali o‘z karyeralarini boshlashlari mumkin.

Xalqaro hamkorlik va tajriba almashish

O‘zbekiston xalqaro hamkorlikni kengaytirib, yosh jurnalistlarga global tajriba olish imkonini bermoqda:

- Xalqaro media tashkilotlari bilan hamkorlik:

Internews, IWPR (Institute for War and Peace Reporting) va boshqa tashkilotlar O‘zbekistonda jurnalistlar uchun treninglar, seminarlar va loyihalarni qo‘llab-quvvatlash dasturlarini amalga oshiradi. 2025-yilda bu tashkilotlar yosh jurnalistlarga axborot xavfsizligi, tekshiruv jurnalistikasi va multimedia ishlab chiqarish bo‘yicha bilim berishga e‘tibor qaratishi mumkin.

- Xorijiy stipendiyalar va almashinuv dasturlari:

Chevening (Buyuk Britaniya), DAAD (Germaniya) va Fulbright (AQSh) kabi dasturlar yosh jurnalistlarga xorijda o‘qish yoki amaliyot o‘tash imkonini beradi. O‘zbekistonning xalqaro hamkorlikni kengaytirish siyosati tufayli 2025-yilda bunday dasturlarga kirish imkoniyatlari oshishi kutilmoqda.

- Xalqaro forumlar va konferensiyalar:

Yosh jurnalistlar xalqaro media forumlarida ishtirok etib, o‘z tarmoqlarini kengaytirishi mumkin. Masalan, O‘zbekiston 2025-yilda xalqaro tadbirlarga mezbonlik qilishi mumkin, bu esa yosh jurnalistlarga global media mutaxassislari bilan uchrashish imkonini beradi.

Ishga joylashish va ijtimoiy imtiyozlar

Yoshlarni ish bilan ta‘minlash bo‘yicha davlat dasturlari yosh jurnalistlarga ham ta‘sir qiladi:

- Ish bilan ta‘minlash dasturlari:

O‘zbekiston hukumati 2025-yilda yoshlarni ish bilan ta‘minlash uchun yangi tashabbuslarni joriy qilmoqda. Masalan, xizmat ko‘rsatish sohasida 3 million so‘m maosh to‘laydigan tadbirkorlar uchun 1% ijtimoiy soliq imtiyozi joriy etildi. Bu media kompaniyalarini yosh jurnalistlarni yollashga rag‘batlantirishi mumkin.

- “Aloqabank” yoshlar banki:

“Aloqabank”ning “yoshlar banki”ga aylantirilishi yosh jurnalistlarga o‘z media loyihalari uchun imtiyozli kreditlar olish imkonini beradi. Bu mustaqil jurnalistlar uchun o‘z platformalarini rivojlantirishda muhim yordam bo‘lishi mumkin.

- Media kompaniyalarida amaliyotlar:

O‘zbekistonda mahalliy va xalqaro media tashkilotlari, masalan, “Kun.uz”, “Daryo.uz” yoki “Anhor.uz” kabi platformalar yosh jurnalistlarga amaliyot o‘tash imkonini beradi. 2025-yilda raqamli medianing o‘sishi bilan bunday imkoniyatlar ko‘payishi kutilmoqda.

Xulosa

2025-yilda O‘zbekistonda yosh jurnalistlar uchun ta’lim, moliyaviy yordam, raqamli media va xalqaro hamkorlik sohasida keng imkoniyatlar mavjud. Davlatning yoshlarni qo‘llab-quvvatlash siyosati, IT sohasidagi yutuqlar va xalqaro tashkilotlarning faoliyati bu imkoniyatlarni yanada kengaytirmoqda. Shu bilan birga, yosh jurnalistlar media erkinligi va moliyaviy cheklovlar kabi qiyinchiliklarni yengish uchun faol va ijodiy yondashuvni qo‘llashlari kerak.

2025-yilda O‘zbekistonda yosh jurnalistlar uchun ta’lim va raqamli platformalar orqali muhim imkoniyatlar yaratilmoqda. Biroq, moliyaviy qo‘llab-quvvatlash, professional amaliyot va xalqaro tajribaga ega bo‘lish imkoniyatlarini kengaytirish zarur. Quydagi takliflar ilgari suriladi:

Moliyaviy yordam jarayonlarini soddalashtirish: Imtiyozli kreditlar va grantlar olishda byurokratik to‘siqlarni kamaytirish.

Professional amaliyot dasturlari: Mahalliy va xalqaro media tashkilotlari bilan hamkorlikda stajirovka dasturlarini yo‘lga qo‘yish.

Xalqaro hamkorlikni kengaytirish: UNESCO va boshqa tashkilotlarning yosh jurnalistlarga qaratilgan dasturlariga O‘zbekistonning faol qo‘shilishi.

Raqamli jurnalistika kurslarini ko‘paytirish: Coursera va boshqa platformalarda o‘zbek tilidagi raqamli media kurslarini kengaytirish.

Tsenzura masalalarini yumshatish: Jurnalistik faoliyatda erkinlikni ta’minlash uchun qonunchilikni takomillashtirish.

Adabiyotlar.

1. «Jurnalistik faoliyatni ximoya qilish tugrisida»gi Uzbekiston Respublikasi konuni. Ommaviy axborot vositalari faoliyati soxasidagi me’yoriy-xuquqiy xujjatlar to’plami. - T., 2009. - B. 57.
2. Nozima Muratova, Nargis Qosimova, Gulnoza Alimova, A’zam Dadaxonov, Azizaxon Ilyosxonova, Sitora Xolmatova, Nigina Hakimova: Jurnalistika “Onlayn jurnalistika va mediada yangi trendlar” –T.: O‘zbekiston, 2019. 135-b.
3. ИнтернетИблогипредсказалВладимирОдойевскийв837году-Лента.py,3.10.2005
4. Xodiyeva, M. (2024). ZAMONAVIY JURNALISTIKADA SUNIY INTELLEKT ISTIQBOLLARI.UNIVERSAL JOURNAL OF ACADEMIC AND MULTIDISCIPLINARY RESEARCH,2(9), 121-127.
5. Latipov, A. (2024). INTERNET JURNALISTIKASIDA DATA MATERIALLARNING YORITILISHI.NAZARIY VA AMALIY FANLARDAGI USTUVOR ISLOHOTLAR VA ZAMONAVIY TA’LIMNING INNOVATSION YO’NALISHLARI,1(3), 147-154
6. Abdug‘ofurova, M., & Sattarova, D. (2024, November). XALQARO JURNALISTIKA, NAZARIYA VA AMALIYOT. InINTERNATIONAL

CONFERENCE ON MODERN DEVELOPMENT OF PEDAGOGY AND LINGUISTICS(Vol. 1, No. 10, pp. 35-40)

7. Boyer, D. C. (2000). On the sedimentation and accreditation of social knowledges of difference: Mass media, journalism, and the reproduction of East/West alterities in unified Germany. *Cultural Anthropology*, 15(4), 459-491

